

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Antické gymnasion jako prostor celoživotního učení = Ancient gymnasium as a space of lifelong learning / Vladimír Jůva -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Lifelong learning = Celoživotní vzdělávání -- ISSN 1804-526X -- Roč. 13, č. 2 (2023), s. 103-152.

Uvedeny jsou terminologické, chronologické a teritoriální aspekty antického gymnasia a popsán je jeho význam v oblasti vzdělávání dospělých. Antická gymnasia navštěvovali nejen žáci a mladí sportovci, ale také dospělí a starší občané, aby se v nich vzdělávali, cvičili, relaxovali i diskutovali nad aktuálními problémy. Gymnasion je zde tedy interpretován nejen jako instituce formálního vzdělávání mládeže, ale současně také jako zařízení pro vzdělávání dospělých, tedy jako komplexní interakční prostor celoživotního učení. Připomenuti jsou také pracovníci gymnasií, a to zejména z hlediska aktivit, jež iniciovaly neformální vzdělávání dospělých.

vzdělávání dospělých ; celoživotní vzdělávání ; neformální vzdělávání ; historické hledisko ; historický typ školy ; dějiny pedagogiky ; starověk ; vzdělávání ; cvičení ; sport ; dospělý ; senior ; diskuse ; wellbeing ; kvalita života ; učitel ; aktivizující metoda ; starověké Řecko ; starověký Řím

<http://katalog.npmk.cz/documents/533224>

2.

Influence of health condition in old age on educational activities of seniors = Vliv zdraví ve stáří na vzdělávací aktivity seniorů / Kateřina Krupková, Václav Bělík, Michaela Jetmarová -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Lifelong learning = Celoživotní vzdělávání -- ISSN 1804-526X -- Roč. 13, č. 2 (2023), s. 83-101.

Text se věnuje specifikům ve vzdělávání seniorů, pozornost je upřena zejména na vliv tělesného a duševního zdraví ve vzdělávacím procesu starších lidí. Uvedena jsou data výzkumného projektu s názvem Vzdělávací aspirace seniorů, jehož dotazníkové části se účastnili lidé ve věku 62 až 86 let navštěvující U3V na Univerzitě Hradec Králové. Z výsledků vyplynulo, že zdraví má významný vliv na vnímanou kvalitu života. Tu pomáhají udržovat také vzdělávací aktivity, protože přinášejí seniorům mnoho výhod a pozitivně ovlivňují jejich život.

senior ; vzdělávání ; vzdělávání dospělých ; univerzita třetího věku ; zdraví ; působení ; stáří ; kvalita života ; paměť ; motivace učení ; výsledek výzkumu ; Univerzita Hradec Králové ; aktivní

stárnutí ; trénink paměti ; 2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/533220>

3.

Jak a podle čeho vybírat vhodnou univerzitu v zahraničí?. 1. díl / [How and according to what to choose a suitable university abroad?. 1. part] / Jenny Lees, Kristýna Procházková – cze

In: Speciál pro střední školy : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2788-1091 -- Roč. 2024, č. 1 (2024), s. 1-3.

Článek se zabývá výběrem vysoké školy v zahraničí. Uvádí čtyři aspekty (akademický, finanční, sociální a emocionální), které by žák před podáním přihlášky měl zvážit. V případě finančních limitů doporučuje požádat o finanční podporu ve formě stipendia. Například nadace The Kellner Foundation tímto způsobem pomáhá ročně přibližně 60 českým studentům. Text se podrobněji věnuje studijním a životním podmínkám v Nizozemsku, Velké Británii, Irsku a Dánsku.

vysoká škola ; zahraniční studium ; pobyt v cizině ; stipendium ; finance ; psychika ; studijní obor ; poradenství ; vysoké školství ; vysokoškolské studium ; volba školy ; poradenská služba ; Nizozemsko ; Velká Británie ; Irsko ; Dánsko

<http://katalog.npmk.cz/documents/533029>

4.

Jak podpořit wellbeing dětí v MŠ / [How to support the well-being of children in kindergarten] / Ludmila Jirotková, Anna Petrová Kubešová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciál pro MŠ : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2571-0591 -- Roč. 2023, č. 5 (2023).

Program Dobrý začátek se věnuje duševnímu zdraví dětí i dospělých a přispívá k rozvoji sociální a emoční inteligence. Článek představuje konkrétní příklady této metodiky na desateru základních principů týkajících se vzdělávání, které vytvořili členové Stálé konference asociací ve vzdělávání. Program se zaměřuje u dětí na podporu samostatnosti, individuality, rozvíjení potenciálu a bezkonfliktní komunikace.

mateřská škola ; preprimární vzdělávání ; výchovná metoda ; vyučovací metoda ; učitel ; pedagog ; působení ; kompetence ; rozvoj osobnosti ; aktivizující metoda ; wellbeing ; mentální hygiena ; psychika ; dítě ; Dobrý začátek (projekt)

<http://katalog.npmk.cz/documents/533112>

5.

Jsou osamělí střelci opravdu šílení? / [Are lone-actor shooters really crazy?] / Ludmila Čírtková
-- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 30, č. 4 (duben) (2024), s. 22-26.

Útoky tzv. osamělých vlků vysvětlují odborníci ve forenzní psychologii selháním osobnosti daného jedince. Pachatel přestane žít jako sociální bytost, jeho život mu je lhostejný a lhostejné jsou mu i životy ostatních, je připraven odejít z tohoto světa, a to tak, aby se na něj nezapomnělo. U osobně motivovaných útočníků existují dvě základní mentální nastavení: (1) mstitel, pro kterého je masakr terapií jeho duševního rozpoložení souvisejícího s nepochopením okolí, a (2) bojovník, který je přesvědčen o své pravdě a cítí povinnost ostatní lidi vyburcovat. Z pohledu psychických nápadností lze rozdělit osamělé vlky do tří prototypů: frustrovaní, psychopatičtí (osobnostně narušení) a psychotičtí, tedy skutečně duševně nemocní (20 % pachatelů).

psychopatologie ; sociální prevence ; odchylka v chování ; trestný čin ; agrese ; diagnóza osobnosti ; frustrace ; násilí ; duševně nemocný ; střelba ; nebezpečí ; msta ; varování ; signály ; forenzní psychologie ; pachatelé ; psychopati ; psychotická porucha

<http://katalog.npmk.cz/documents/533414>

6.

Manažerské desatero ředitele ZUŠ. 1. část, Kdo jsme? / [The ten commandments of management of a elementary art school director. 1. part, Who are we?] / Irena Trojanová – cze
-- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciál pro ZUŠ : příloha časopisu Řízení školy -- Roč. 2023, č. 2 (2023).

Článek je úvodním textem stejnojmenného desetidílného seriálu, přičemž se zabývá činností ředitele základní umělecké školy. V první části autor přiblíží pozici ředitele v rámci školského zákona a uvede jeho role (lídr, manažer, vykonavatel).

základní umělecká škola ; ředitel ; ředitel školy ; řízení školy ; manažerský personál ; rozhodování ; řízení ; kompetence

<http://katalog.npmk.cz/documents/533101>

7.

Nejoblíbenější je stále obchodní akademie : struktura zájmu o odborné vzdělávání se během pěti let skoro nezměnila / [The most popular option is still business academy : the structure of interest in professional education has hardly changed in five years] / Petr Husník – cze

In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 127, č. 13 (2024), s. 4-6.

Tématem textu je poptávka po středoškolských oborech u žáků v roce 2023, již patří k populačně silnému ročníku. V loňském roce dle dat narostl zájem (vyjma gymnázií) o obory Agropodnikání, Elektrikář, Elektrikář-silnoproud a Instalatér; naopak klesl zájem o strojírenské obory Nástrojář, Obráběč kovů či Mechanik seřizovač. Diskutovány jsou v textu rovněž například i plány se středoškolskými obory (rozšíření nabídky, zlepšení podmínek pro technické vzdělávání).

poptávka po vzdělání ; střední škola ; středoškolské vzdělání ; učňovské školství ; učňovská škola ; maturita ; technické vzdělání ; strojírenství ; zájem ; gymnázium ; 2023-

<http://katalog.npmk.cz/documents/533354>

8.

Pobělohorská historická traumata a Jiráskovo Temno = Historical grievances in Jirásek's Temno / Jiří Mikulec -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Marginalia historica : časopis pro dějiny vzdělanosti a kultury -- ISSN 1804-5367 -- Roč. 13, č. 1 (2022), s. 55-66.

Text nabízí pohled historika na významné a v minulosti vlivné umělecké dílo z počátku 20. století, které zachycovalo a spoluurčovalo vnímání české minulosti. Rozebírána jsou traumata pobělohorské doby vyskytující se v románu Temno, a to za účelem tematizovat mýty a zkreslené pohledy široké veřejnosti na toto historické období. Jedná se o trauma (1) státoprávní (obava ze zániku českého státu a jeho rozpuštění v habsburské monarchii), (2) národnostní a jazykové (obava z úpadku českého národa, českého jazyka a poněmčování společnosti), (3) sociální (představa o zotročení venkovského poddaného obyvatelstva, jež je podle představ v románu jediným skutečným nositelem češství) a (4) náboženské (z hlediska svobody vyznání - násilná rekatolizace).

dějiny ; literatura ; společnost ; vědomí ; dílo ; stát ; národnost ; jazyk ; sociální postavení ; sociální nerovnost ; náboženství ; náboženské vyznání ; svoboda ; represe ; Jirásek, Alois, 1851-1930. Temno ; země Koruny české ; traumata ; doba pobělohorská ; historické vědomí ; metanarace ; mýtus ; státnost ; rekatolizace ; 1620-1740

<http://katalog.npmk.cz/documents/533243>

9.

Proč vadí víceletá gymnázia? : obory, které jsou symbolem svobodné vzdělávací cesty / [Why are gymnasium-type secondary schools aggravating? : schools that are a symbol of a free educational path] / Petr Husník – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 127, č. 12 (2024), s. 4-6.

Článek se věnuje tématu víceletých gymnázií v České republice, vysokému počtu uchazečů o studium na nich a jejich výhodám oproti vzdělávání na druhém stupni základních škol.

Diskutován je například zastaralý způsob výuky na druhém stupni, který vede k vysoké poptávce po studiu na gymnáziích nebo důležitost existence víceletých gymnázií (rozvíjení nadaných žáků, příjemnější atmosféra v kolektivu, lepší výsledky).

základní škola ; druhý stupeň ; víceleté gymnázium ; klima třídy ; prospěch ; žák ; nadaný ; rozvoj osobnosti ; vzdělávání ; systém výchovy a vzdělávání ; výuka ; názor

<http://katalog.npmk.cz/documents/533077>

10.

Příčiny psychických problémů dnešních středoškoláků / [Causes of psychological problems in today's high school pupils] / Autorský tým PROP -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciál pro střední školy : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2788-1091 -- Roč. 2024, č. 2 (2024), s. 15-16.

Psychické obtíže u středoškoláků jsou často zaměňovány za simulování a nechut jít do školy. Prvotní příznaky se někdy bagatelizují a včas nerozpoznají. Příčiny psychických problémů mohou být: pubertální změny, akademický tlak, poruchy učení a pozornosti, behaviorální obtíže a poruchy chování, sociální tlaky, rodinné problémy, identita a sebepojetí, zneužívání návykových látek, nedostatek spánku, poruchy příjmu potravy, nadměrné užívání technologií a genetické faktory. Poradenské pracoviště na škole může sloužit jako prevence psychických obtíží a zároveň jako podpora pro žáky s psychickými problémy.

střední škola ; puberta ; adolescent ; duševní zdraví ; psychická zátěž ; psychika ; rodinné prostředí ; informační technologie ; porucha chování ; porucha řeči ; anorexie ; poradenská služba ; prevence

<http://katalog.npmk.cz/documents/533145>

11.

Půl úvazku je nepodkročitelným minimem : asociace školní psychologie má jinou představu o podobě školního poradenství / [Half-time employment is an unbreachable minimum : the school psychology association has a different idea of the form of school counseling] / Radmil Švancar – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 127, č. 14 (2024), s. 4-6.

Tématem příspěvku je změna financování v oblasti školních poradenských pracovišť, jež má vést k vytvoření modelu regionálního školství. Zprostředkovány jsou v něm kritické názory předsedkyně Asociace školní psychologie, jež se týkají například ignorování dříve navrhovaných řešení ze strany ministerstva školství, náročné administrativy nového modelu, snížení úvazku školských psychologů a speciálních pedagogů v rámci školy či snižování požadavků na odbornost.

psycholog ; speciální pedagog ; ministerstvo školství ; poradenství ; návrh ; regionální školství ; pracovní úvazek ; administrativa ; legislativa ; kritičnost ; názor ; školství ; systém výchovy a vzdělávání ; kvalifikace ; Asociace školní psychologie SR a ČR ; 2024

<http://katalog.npmk.cz/documents/533431>

12.

Recording, reporting, and utilizing school attendance data in Sweden, Finland, Denmark, and Norway : a Nordic comparison / [Zaznamenávání, vykazování a využívání údajů o školní docházce ve Švédsku, Finsku, Dánsku a Norsku : severské srovnání] / Maria Sandhaug, lines Palmu, Sarah Jakobsen, Johan Strömbeck, Maren-Johanne Nordby, Peter Friberg, Jenny Berg, Lotte Fensbo, Jenny Sjöström, Mikael Thastum -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Orbis scholae -- ISSN 1802-4637 -- Roč. 16, č. 2-3 (2022), s. 173-186.

Popsány a porovnány jsou vzdělávací systémy v severských zemích Evropy a jejich postupy při zaznamenávání, vykazování a využívání dat o školní docházce žáků. Severské země sdílejí ve svých vzdělávacích systémech více podobností než rozdílů; pokud jde o organizaci škol, většina poskytovatelů vzdělávání jsou obce a většina škol je veřejná. Švédsko má komplexní vzdělávací systém a Finsko, Dánsko a Norsko spíše individualizované vzdělávací systémy. Ve srovnání se Švédskem, Finskem a Norskem existují v Dánsku specifické pokyny týkající se zaznamenávání a hlášení školních absencí, a to z důvodu existence národního registru údajů o docházce, přičemž školy jsou povinny hlásit data na obecní úrovni.

žák ; základní škola ; střední škola ; primární vzdělávání ; sekundární vzdělávání ; docházka ; absentérství ; záškoláctví ; statistika ; systém výchovy a vzdělávání ; školská správa ; komparace ; analýza ; školská politika ; sběr dat ; zpracování dat ; centralizace ; měření ; Norsko ; Švédsko ; Finsko ; Dánsko

<http://katalog.npmk.cz/documents/533511>

13.

Složitá krása dospělé svobody : oficiální kritéria úspěchu socializace mladých lidí odcházejících z dětských domovů neexistují / [The complex beauty of adult freedom : there are no official criteria for the success of the socialization of young people leaving orphanages] / Radmil Švancar – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 127, č. 11 (2024), s. 4-7.

Článek zprostředkovává názory ředitelky dětského domova ve Stankově a předsedkyně Federace dětských domovů, Jany Koubové, k tématu socializace adolescentů opouštějících dětský domov a problémům s ním spojeným (přetížení sociálních kurátorů z OSPOD, utváření vztahu mezi dítětem a patronem). Popsán je v něm rovněž systém sociálních dávek pro děti, příprava dítěte na odchod z dětského domova nebo dobrovolnický projekt Patron.

adolescent ; dítě ; dětský domov ; sociální péče ; finance ; podpora ; projekt ; byt ; samostatnost ; socializace ; názor ; legislativa ; sociální dávky ; odchod z dětského domova ; rizika ; patron

<http://katalog.npmk.cz/documents/532799>

14.

Zahrada plná života aneb v souladu s přírodou / [A garden full of life, or In harmony with nature] / Lucie Kalafutová – cze

In: Speciál pro MŠ : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2571-0591 -- Roč. 2023, č. 6 (2023).
Mateřská škola v Táboře se zúčastnila projektu Zahrada plná života. Jeho cílem bylo vytvořit zázemí pro užitečné živočichy, kteří chrání zahradu před škůdci (mšice a slimáci). Učitelky představily dětem model ideální krajiny pro drobná zvířata a pak společnými silami vybudovaly úkryty a zasázely keře bobulovin. Koncept navazuje na Montessori pedagogiku a u dětí podporuje kladný vztah k přírodě a rozvíjí manuální dovednost.

školní pozemek ; montessoriovský systém ; systém výchovy a vzdělávání ; mateřská škola ; předškolní dítě ; dítě ; preprimární vzdělávání ; vzdělávání ; projekt ; příroda ; výchovně-vzdělávací principy ; výchovná metoda ; manuální dovednost

<http://katalog.npmk.cz/documents/533185>

15.

Zdravá výživa není složitá... / [Healthy diet is not complicated...] / Margit Slimáková ; Martina Cienciala – cze

In: Speciál pro školní jídelny : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2336-6818 -- Roč. 10, č. 1 (2024), s. 15-17.

V rozhovoru je představen projekt Máme to na talíři (dříve Skutečně zdravá jídelna), který je určen pro mateřské a základní školy, a nabízí vypracované recepty, jídelníčky a postupy přípravy jídla. Záštitu nad programem drží Státní zdravotní ústav, který pořádá také pro zaměstnance kuchyně praktické semináře. V textu je vysvětlen pojem Zdravý talíř, jak by podle něj měl vypadat ideální oběd ve školní jídelně a rovněž, jakých potravin je v jídelníčku dětí nedostatek.

základní škola ; mateřská škola ; jídelna ; jídlo ; výživa ; školní stravování ; stravovací zvyklosti ; dítě ; zdraví ; seminář ; zaměstnanec ; Státní zdravotní ústav

<http://katalog.npmk.cz/documents/533179>